

KÜLÖNFÉLÉK.

Az erdészeti államvizsgáló-bizottság új elnöke. A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Soltz* Gyula nyug. miniszteri tanácsost, orsz. főerdőmestert az erdészeti államvizsgáló-bizottság elnöki tisztétől e minőségben kifejtett buzgó működésének elismerése mellett felmentette s egyuttal e bizottság állandó elnökévé *Horváth* Sándor miniszteri tanácsost nevezte ki.

Az Országos Erdészeti Egyesület jótékony alapítványainak gyarapításához régebbi ígéretéhez képest *Stainer* Gyula, cs. és kir. udvari szállító, körmendi magpergető-intézete a f. hóban ismét 1000 K-val járult hozzá, a mivel hálára kötelező és teljes elismerést érdemlő módon segíti elő ezen alapítványaink nemes céljainak elérését. A most beküldött összeggel már kereken 2500 K-val járult az áldozatkész cég a jótékony alapítványok összegének növeléséhez.

Az erdőgazdaság adatgyűjtő táblázatai. Az Erdészeti Lapok 1903. évi októberi füzetében 16 táblázatot mutattam be, a melyekben nagyobb üzemterv, üzemnyilvántartás és üzemátvizsgálás szerintem célszerűen volna kidolgozható, illetőleg vezethető.

A XI—XVI. sz. táblázatok az üzem nyilvántartására, ellenőrzésére s a félfordulószak végén való átvizsgálására teljesen elegendők. E célra részletesebb jegyzék avagy kimutatás nemcsak hogy fölösleges, de sőt hátrányos, mert rontja az átnézetet.

Másrészt azonban e táblázatok nem elégitenek ki a statisztika, a következő üzemátvizsgálások (üzemrendezések), a jövő gazdálkodás és az erdőgazdaság sok kérdésének megoldásához szükséges adatok gyűjtése tekintetében, amit mostanáig a nyilvántartástól s az üzemátvizsgálás kimutatásaitól vártunk.

Célszerűnek azonban nem tartom, hogy az adatgyűjtést az üzem nyilvántartásával összefoglaljuk. Egymástól különálló két dolog ez s mindkettőnek jobban tehetünk eleget, ha önállóan tárgyaljuk.

Ilyen szempontból kiindulva, szerkesztettem már a XI—XVI. sz. nyilvántartási táblázatok is s éppen ilyen alapon nyugosznak a következő adatgyűjtő táblázatok is:

XVII. Fahasználatok évi eredményei.

Vágássorozat

Tag

Osztág

Vágásnem

Véghasználatok eredménye	Hozamba beszámítandó terület k. hold.		
	Fenyő	{ műfa tüzifa }	tömör köbméter.
	Tölgy	{ műfa tüzifa }	
	Bükk-, cser- és más lombfa	{ műfa tüzifa }	
	Összesen	{ műfa tüzifa együtt }	
	Tuskó és gyökérfa	{ } üres hely tetszés szerinti mértékre.	
	Kéreg		
	Tőérték korona.		
	Mint nem értékesíthető fa vissza- maradt a vágásterületen	{ } m^3 .	
	Kihasznált fatömeg	{ tarvágással fok. feluj. vágással szálaló vágással }	m^3 .
Előhasználatok eredménye.	terület k. hold.		
	Áterdőlés	{ műfa tüzifa együtt }	tömör köbméter.
	Tisztító és takarító vágás	{ műfa tüzifa }	
	Esetleges használat	{ műfa tüzifa }	
	Összes előhasználat	{ műfa tüzifa együtt }	
Tőérték korona.			

Megjegyzés

A XVII. táblázat üzemosztályonként vezetendő. Szigoruan osztagonként való vezetése fölösleges; az együvé foglalható osztagok egy tétel alatt is bevezethetők. Ugyanugy vezetendő a XVIII. sz. kimutatás is.

XVIII. Évente teljesített erdőmivelési munkálatok.

Vágássorozat

Tag

Osztág

A munkálat neve és kiviteli

módja

Erdősítési módok	az erdőmivelési módja szerint részletezve	Fanem.....				
		Természetes erdőszűlés.....	{	Terület.....	k. hold	
				Költség.....	korona	
		Vetés.....	{	Terület.....	k. hold	
				Mag.....	kg, hl	
				Költség.....	korona	
		Ültetés.....	{	Terület.....	k. hold	
				Csemete.....	ezer	
				Költség.....	korona	
	az erdőszűlt terület minősége szerint részletezve	Vágás.....	{	Terület.....	k. hold	
				Költség.....	korona	
		Tisztás.....	{	Terület.....	k. hold	
				Költség.....	korona	
		Fiatalos hézaga.....	{	Terület.....	k. hold	
				Költség.....	korona	
	Összesen.....	{	Terület.....	k. hold		
			Költség.....	korona		
Erdőápolás és erdővédelem.....		{	Terület.....	k. hold		
			Hosszúság.....	méter		
			Költség.....	korona		
Csemetekert.....		{	Terület.....	k. hold		
			Költség.....	korona		
Megjegyzés.....						

XIX. Pénzkiadások és bevételek jegyzéke.

Rovat (Az állami költségvetéshez alkalmazkodva.)

Alrovat

A kiadás címe.....

Tényleges pénzkiadás.....	{	évenként.....	(10 rovat 10 évnek)	korona.
Átlagos évenkénti kiadás.....		összesen.....		

Rovat

Alrovat

A bevétel címe

Tényleges pénzbevétel.....	{	évenként.....	(10 rovat 10 évnek)	korona.
Átlagos évenkénti bevétel.....		összesen.....		

Ugyanilyen táblázat nyitandó a 10—10 évi átlagok följegyzésére.

XX. Az üzemrendezés és a gazdálkodás főbb adatai.

Az üzemosztály és a hozzá csatolt egyéb terület ...		{ Erdő Nem erdő Terméketlen Összesen		k. hold.
Üzemmmód				
Vágásforduló				
Fakészlet		{ m³.		
Évi növedék		{		
Korosztályok területe ...	I. 101—	{ éves korosztály	{	k. hold.
	II. 81—100			
	III. 61—80			
	IV. 41—60			
	V. 21—40			
	VI. 1—20			
tisztás		{		
Fanemek területe ...	Fenyő	{		
	Tölgy	{		
	Bükk-, cser- és más lombfa	{		
Az egyes félfordulószakokban elért tényleges eredmények 10 évi átlagai	Véghasználat	Évi kiadás üzemterv szerint ...		terület k. hold
				fatömeg m³
		Tényleges eredmény		terület k. hold
				fatömeg { műfa } m³
	Előhasználat	műfa		korona
		tüzifa		
		tőérték		
	Mellékhasználat tiszta bevétele		{ korona	
	Erdőmivelés	Erdősítés	természetes uton	terület k. hold
				költség korona
			vetéssel ...	terület k. hold
		ültetéssel ...		költség korona
				terület k. hold
				költség korona
		Erdőápolás és erdővédelem ...		költség korona
		Csemetefekert		

A XIX. kimutatás vezetése most a kincstárnál s más nagyobb gazdaságoknál is alig elhárítható akadályokba ütközik, mert a bevételeket és kiadásokat a számvitel nem különíti el üzemtestenként (erdőgondnokságonként). A többi közé való fölvételét mindazonáltal nagyon kívánatosnak látom s ahol megtehető, vezessük is, de természetesen csak üzemtestenként.

A XX. táblázatba üzemosztályonként vezetendők be az adatok az üzemátvizsgálás alkalmával, tehát közönségesen 10—10 évenként. Az erdőnek a félfordulószak elején levő állapotát feltüntető adatok az üzemtervből, a gazdálkodás eredményei pedig a nyilvántartásból és az adatgyűjtő táblázatokból veendők.

A mellékhasználatok nyilvántartása ugyanis inkább adatgyűjtő táblázat s így utóbbira külön nincs szükség.

Hogy az erdőt s a gazdálkodást minden oldalról megvilágitassuk s azonkívül, hogy az olyan jelentékeny események, fontosabb adatok stb. is föl legyenek az utókor számára jegyezhetők, amelyek táblázatba be nem foglalhatók: az elősorolt adatgyűjtő táblázatokon kívül szükséges még egy „Emlékkönyv“-nek nevezhető könyv vezetése, a mely nem zárja ki a nyilvántartási jegyzőkönyvet, mert ez csak egy félfordulószakra szól, míg előbbi folytatólagosan vezettetik s ideiglenes érvényű följegyzések (mint a nyilvántartási jegyzőkönyvben a félfordulószak végéig szólók) nem is nyernek benne helyet.

Megemlítem azt is, hogy erdőfelügyeleti szempontból teljesen elegendőnek tartom, ha a birtokosoktól az I—XVI. sz. táblázatok kitöltését követeljük. A most és a mult alkalommal bemutatott táblázatokkal üzemterveink egyszerűsítéséhez volt szándékom hozzájárulni.

Béky Albert.

Az 1904. évben elhalálozott kiváló külföldi erdészek sorát *Urich* Károly Isenburg-Büdingen hgi nyug. erdőmester nyitotta meg, a ki mult év április hó 26-án 76 éves korában hunyt el. Neve nálunk is általánosan ismeretes volt, a róla elnevezett fatömegbecslési módrról, a mely a Draudt-félének javított módosítványa és az erdészeti kísérleti állomások részéről is elfogadtatott. Erdészeti tanulmányait Giessen-ben végezte. Becslési eljárását 1860-ban és 1862-ben ismertette az Allg. Forst- und Jagdzeitung-ban. Irodalmilag élénk részt vett az erdőjáradék vagy talajjáradék elvének

helyessége körül folytatott vitákban és pedig mint az erdőjáradék hive. Feltalálója volt a szintén nevét viselő Urich-féle gyútüs rob-bantócsavarnak, a mely tuskók szétrobbantására szolgál.

Junius 28-án halt meg 62 éves korában *Hempel* Gusztáv, a ki 1875 óta a bécsi földmívelésügyi főiskolán az erdőművelést, erdőhasználatant, az erdészeti történetét és az irodalmat adta elő és pedig 1880 óta mint rendes tanár. Két ízben volt a főiskola rektora. Az erdészeti kísérletügy terén az idegen fanemek meg-honosítása körül buzgólkodott, egy készüléket szerkesztett álló fák növedékének pontos meghatározására (Mittheilungen aus d. forstl. Versuchswesen Österreichs VI. füzet 1881.) és a lombfák, különösen pedig a tölgy felnyesését tanulmányozta (Mittheil. a. d. forstl. Versuchswesen Österreichs XVIII. f. 1895.). Legjelesebb műve a Wilhelm Károly dr. tanártársával együtt kiadott növény-tani és erdészeti gyűjtőmunka „Die Bäume und Sträucher des Waldes“ volt, a mely 1899 és 1900 között jelent meg füzetekben. Ezt a kitűnő művet annak idején lapunk is ismertette.

1875-től 1882-ig Hempel a „Centralblatt für das gesammte Forstwesen“ című folyóiratot szerkesztette, 1882-től 1894-ig az Oest. Forst- und Jagdzeitung nevű hetilapot. Kiadott továbbá egy erdészeti zsebnaptárt.

Utóda az Oest. Forst- und Jagdzeitung szerkesztésében *Weinelt* József főerdőmester ugyancsak a múlt évben halt meg, december 7-én 56 éves korában.

A badeni államerdészetet a múlt év megfosztotta sok éven át volt főnökétől, *Krutina* Frigyes titkos tanácsostól, a ki múlt év november 1-én fejezte be munkás életét 75 éves korában. A badeni erdőgazdaság mai rendkívüli fejlettsége nem csekély részben az ő lankadatlan, nyugodt tevékenységének köszönhető. Különösen az erdőrendezés ottani rendszerének megállapítása és kifejlesztése körül működött nagy sikerrel s ezzel kapcsolatosan az erdészeti statisztikai feljegyzések rendszeres gyűjtését is meg-honosította. Nagyok érdemei az állami erdők kikerekítése és szaporítása, valamint uthálózatokkal való ellátása körül. Irodal-milag két művével lépett fel, „Die Gemeindeforstverwaltung Badens 1874“ és „Die badische Forstverwaltung und ihre Ergeb-nisse in den Jahren 1887—1889“ címűekkel (Baden községi

erdeinek igazgatása 1874 és A badeni erdőigazgatás és eredményei az 1878—1889. években.). Kisebb munkálatai több szakfolyóiratban jelentek meg.

1904 december 16-án halt meg *Müttrich* Antal dr., titkos kormánytanácsos, a ki több mint 30 éven át adta elő az eberswaldei porosz erdészeti akadémián a mennyiségtant, physikát és meteorológiát. Különösen ezt az utóbbi tantárgyat művelte behatóan, a mire mint az erdészeti kísérletügy meteorológiai részének vezetője kiváló alkalmi volt. Közleményei, a melyek legnagyobb részt a *Zeitschrift für Forst- und Jagdwesen* című folyóiratban jelentek meg, szintén főleg ezen a téren, azonkívül azonban még az erdőbecslés tanterén is mozogtak.

Wagener Gusztáv ny. erdőtanácsos 1904. október hó 9-én Coburgban 68 éves korában halt meg. Eleinte állami szolgálatba lépett, később 27 éven át a Castell grófok erdőbirtokát kezelte. A vigályos gazdaság nagy szószólója volt. Művei: *Regelung des Forstbetriebes*. Berlin 1875., *Der Waldbau und seine Fortbildung* Stuttgart 1884., *Die Waldrente und ihre nachhaltige Erhöhung*. Nendamm 1899.

Kihaló óriás tölgyeink. A horvát-szlavon erdészeti egyesület erdészeti szaklapjának (Sumarski list) 1904. januári füzetében olvasuk, hogy a Szocsna nevű erdőrészben, amely a beruházási alap javára kihaló erdőkhöz tartozik, tehát kincstári erdőterület, az egyik fakereskedő a tuskón 2 m átmérővel bíró törzset talált, amelynek műfára alkalmas fatömege 40 m^3 -t tesz ki s így értéke m^3 -ét átlag 20 K-val számítva: 800 K. A törzs nyersfatömege tehát közel jár az 50 m^3 -hez, ha meg nem haladja azt. E tölgyóriás a híres szlavóniai tölgyesekben is mindenesetre a ritkább példányok közé tartozik. Miután ez őstölgyesek nemsokára teljesen ki lesznek használva, úgy hasznos szolgálatot tennének az erdészetnek ott szolgáló szaktársaink, ha több hasonló tölgyóriásról köbözési adatokat szerevezve, azt az Erdészeti Lapokban közzé tennék. Meglennének örökítve ezek a nemsokára kihaló óriások s így unokáink is tudomást szerezhetnének majd ezekről, abban az időben, midőn majd már csak megközelítő példányok sem lesznek találhatók az egész Száva-Dráva közön.

Pászthy Ferencz.

Talpfa vagy vastalp? A vasipar már több ízben tett kísérleteket, hogy a vasuti talpfák vastalpakkal pótoltságának és különösen Belgiumban és Németország egyes részein a vasutak tényleges alkalmazásba is vették vonalaik egy részén a vastalpakat s erre annál inkább voltak hajlandók, mert a talpfák ára idővel emelkedett s különösen a tölgytalpfák beszerzése mindig nagyobb nehézségekbe ütközött. Viszont a vastalpak első látszatra sokkal nagyobb tartóssággal kecsegtettek és biztos, nyugodt alapot látszottak nyújtani a sineknek.

A gyakorlatban azonban a vastalpak nem felelt meg ennek a várakozásnak és pedig legkevésbé a nehéz gyorsvonatok járta fővonalakon. A kocsik zakatolása sokkal erősebb, a biztonság a csavarok meglepő gyors lazulása és a vastalpak belapulása következtében sokkal kisebb, mint a talpfák alkalmazása esetén. Egyes németországi vonalakon, a melyek vastalpakkal voltak ellátva, a nagysebességű gyorsvonatokkal való kísérleteket a vastalpak ezen hiányai miatt meg kellett szüntetni s azokat talpfákkal ellátott más vonalon folytatták, a hol azok akadálytalanul végbe mehettek. A vonatkozta zaj és a rázkódás jóval kisebb volt és a pálya, különösen azonban a sineket tartó csavarok teljesen sértetlenek és változatlanok maradtak.

A vas tehát ezen a téren nem veheti fel a versenyt a fával.

Magánvizsgák a selmeczbányai erdészeti főiskolán. Ily című multkori hírünk (II. füzet 196. old.) kiegészítéseképpen közöljük, hogy a m. kir. pénzügyi miniszter ur által a főiskolához 1905. évi 11.672. szám alatt intézett rendelet értelmében, a főiskola kötelékén kívül álló volt hallgatók, a megszüntetett magánvizsgálathoz hasonlóan, az 1905/1906. évi tanév végéig az ezt helyettesítő pótvizsgát is egyszer megismételhetik.

A bükktalpfák használhatóságának, ha köszénkátrányolajjal keletkezett repedések szabnak határt. A fának ez a szétroncsolódása különösen a sinszögek mellett veszi kezdetét, miért is ujabban külön, tölgy- vagy gyertyánfából készült csavarokat alkalmaztak a bükktalpfákban, mely csavarok hivatottak a sinszögek felvételére (Dübelung). Ha a facsavarban a sinszög meglazult, valamivel nagyobb méretű, ujabban facsavart lehet

a bükkfalpfába csavarni s a talpfa továbbra is használható. A bükkfalpfák épségének megóvására azonban ez még nem elegendő, mert a sugárirányú hosszrepedések, a melyek a kerekek nyomása alatt keletkezni szoktak, ilyképpen meg nem akadályozhatók. Ezért Mauthner O. az osztrák északi vasut mérnöke (Bécs) harántcsavarokat alkalmazott (Querdübelung), a melyek most állanak kipróbálás alatt. Bükkerdeink értékesítése szempontjából kívánatos, hogy ezek a kísérletek sikerre vezessenek.

Fafűtésre berendezett kályhák. Kaán Károly a bükk tűzifa tartósságának és kelendőségének kérdéséről irt közleményében (Erd. L. 1902. IX—XI. f.) említést tesz arról, hogy a dán erdészeti egyesület pályázatot irt ki oly kályhaszerkezetre, a mely különlegesen a fafűtés igényeinek felelve meg, a kőszén versenye által erősen szorongatott tűzifának továbbra is kelendőséget biztosít. Az u. n. dán erdész-kályhát azonban állítólag megfelelő szerkezet és használhatóság tekintetében még tulszárnyalja az a kályhaszerkezet, melyet Pistor Emil utódai giesseni czég hoz „német erdész-kályha“ czimen forgalomba.

Ez a szerkezet különösen az erdőtisztai és erdőőri lakok igényeinek akar megfelelni, melyekben főleg fával fűtenek; a czég Borggreve H. dr. kezdeményezésére gyártja, a ki kerületében tapasztalta, hogy az erdészeti alkalmazottak lakásaiban lévő vas-kályhák nem valók fafűtésre és hogy a mostanában általában gyártott szerkezetek egyike sem felel meg erre a célra.

A kályha téglányalaku alaprajzzal bír. A $150\text{--}200\text{ m}^3$ ürtartalmu szobák fűtésére szolgáló normális minta magassága 1.45 m , hossza 0.58 m , szélessége 0.36 m , a tüzszekevény magassága 0.29 m . A tüzszekevény nyílása a keskenyebb oldalon van. A kályha öntöttvasból készül, rostély és hamuszekevény nélkül. Főzésre is használható, áttört fedele ugyanilyen párkányzaton nyugszik és száritásra használható, anélkül, hogy az oda tett tárgyak tulságos átmelegedésétől kellene tartani. Tüzelőanyagnak fa vagy vegyesen fa és darabos barnaszén, brikett vagy turfa használható.

A szénfűtésre berendezett kályháknak tüzelőhelye rendszerint széles, de rövid és alacsony, úgy hogy csak tulságosan elaprózott fát lehet beléjük rakni. Alul rostélyuk van, úgy hogy a légvonat nem a farostok irányában, hanem ezekre merőlegesen halad, már

pedig a tűz a fán a rostok irányában halad és ezért a légvonatnak is ezekkel párhuzamosan kell vonulnia.

Ezekben a hiányokon úgy lehet segíteni, ha a tűzkamrát magasra és mélyre, de nem tulságosan szélesre készítik és az alsó rostélyt és a hamut felfogó szekrénykét teljesen mellőzik. A kályhába levegő tehát csupán az ajtónak szabályozható kis nyílásán át jut; ez a légvonat a farostok irányában halad.

Ennek a kályhaszerkezetnek előnyei a következőkben nyilvánulnak: A tűz kellő bánásmód mellett tiszta fafűtés esetén is éjjen át fenttartható és napjában 3—4-szeri utánrakással heteken át megszakítás nélkül éghet. Az égés gyorsasága és ezzel a kályha hőkiugárása szabályozható.

1—2 nagyobb széndarab vagy brikett hozzátétele esetén a kályha minden további gondozás nélkül 24—30 óráig is tartja a paraszt a hamu alatt, a nélkül, hogy szénszagot terjesztene. Tartós meleget ad tehát, de e mellett a vaskályhák azon előnyével is bír, hogy a szobát igen gyorsan kimelegíti.

A fa apró darabokra való felapritását feleslegessé teszi, sőt jobbak a fűtésnél a félméteres, 10—16 cm vastag darabok, mint a rövid és felhasogatott fa.

A tűszekrény feletti lemez főzésre használható. Kivehető karikákkal való ellátása nem ajánlatos, de nem is szükséges.

A kályha felállítását bármely falusi lakatos vagy kőműves elvégezheti, javítása is könnyű. A tűszekrény kifalazása vagy agyaggal való kitapasztása szükségtelen, sőt a tűszekrény kisebbitése és a kályha átmelegedésének késleltetése által káros. Az új kályhában való első befűtésnél, a midőn ugyanis nincsen hamu a tűszekrény alján, ügyelni kell, hogy eleinte ne tűzeljünk túl erősen, különben megrepedhet a fenéklemez. Ugyanez okból később is a hamu sohasem takarítandó el teljesen, hanem 1—3 centiméternyi réteg állandóan a kályhában marad.

A begyújtás az ajtó mellett, tehát elől rakott apró fával vagy faszénnel történik, a melyre 3 vékonyabb hasáb jó hosszában. Az ajtó 1—2 perczig nyitva marad, azután bezárjuk, de a rajta lévő tolóka teljesen nyitva hagyandó. Ha 5—10 percz múlva a 3 hasáb jól ég, akkor hosszabb és erősebb hasábok rakhatók a tűzre, mindig párhuzamosan egymással. Az ajtó tolokás nyílása

mindaddig teljesen nyitva marad, a míg a szoba kellően átmelegedett. Az utánarakásnál mindaddig, a míg a szoba melegét még fokozni óhajtjuk, a parazsat az ajtónyíláshoz huzzuk, úgy, hogy az ujonnan berakott hasábok égése a légvonat irányában (kivülről befelé) haladjon, az égés tehát gyorsabb legyen. Ha ellenben a kívánt hőmérsék már el van érve és arra törekszünk, hogy az a kályha folytonos gondozása nélkül fenmaradjon, akkor a parazsat hátrátoljuk és ekként rakjuk be a friss hasábokat, melyeken a tűz már most belülről kifelé, a légvonat irányával ellentétes irányban, tehát lassan halad. Természetes, hogy ilyenkor az ajtón lévő tolokát is bezárjuk, a mivel egyébiránt a levegő behatolását nem gátoljuk teljesen. Az égés intenzitását azzal is szabályozhatjuk, hogy a hasábokat gömbölyű vagy hasított oldalukkal rakjuk-e a parázsra.

Ha a fán kívül 1—2 nagyobb széndarabot rakunk a tűzre és a teljesen átizzott parazsat hamuval fedjük, akkor a kályha bámulatos ideig tartja a meleget.

Egy ily kályha ára Németországban 60 márka.

Vadászokat és halászokat érdeklő elvi jelentőségű határozatok. A minisztertanács legutóbb kimondotta, hogy a szabadon élő vad uratlan jószág és így az lopás, vagy jogtalan elsajátítás tárgya nem lehet. Vadnak kézzel való elfogása a vadászati törvénybe ütköző kihágás, a melynek elbírálása a közigazgatási hatóság jogkörébe tartozik. (Minisztertanácsi döntés.) A halászatra jogosultnak engedelve nélkül kifogott halak a halászatra jogosultnak tulajdonát teszik és a mennyiben a hatóság által elkoboztattak és elárvereztettek, az eladásból befolyt pénösszeg a halászatra jogosultat illeti. (Földmivelésügyi miniszter döntése.)

A szilva táskásodása és ellenszerei. A berlini cs. egészségügyi hivatal (Gesundheitsamt) mező- és erdőgazdasági élettani osztálya közérdekű közleményeit időnkint rövid röpiratokban terjeszti, a melyek részben ingyen osztatnak szét, részben néhány fillérért adatnak el, hogy minél nagyobb elterjedésnek örvendjenek.

A legujabban megjelent röpiratban *Laubert R. dr.* a szilva táskásodásával és ellenszereivel foglalkozik. Miután nálunk is elég gyakran lép fel a szilvának ez a betegsége, nem lesz érdektelen a röpirat tartalmával megismerkednünk.

A betegség jelenségei és lefolyása. A betegség első jeleit a gazdák rendszeren nem veszik észre. Már májusban az egészséges duzzadt, sötétzöld héjjal bíró szilvák mellett beteg gyümölcsök is észlelhetők, a melyek halványabbak, feltűnően hosszúak; végük tompa és növekvésük sokkal gyorsabb, mint az egészséges szemeké. Már júniusban szinte hüvelyszerű a szilvák alakja, 4—6 cm. hosszúak, laposak, gyakran görbültek, felületük ránczos, sárgás-szürke színű. Husuk zöldes, kemény, nedvben szegény, élvezhetlen. A nyár további folyamán a táskaalaku szilvák összezsugorodnak, barna foltok jelentkeznek és végre lehullanak.

Ahol ez a betegség megfészkelte magát, ott évről-évre vissza szokott térni. Csak a közönséges szilván és a zelnicze-meggyen (*Prunus Padus*) lép fel, a reineclaud stb. mentes tőle. A kökényt (*Prunus spinosa*) hasonló baj éri, de a betegség okozója más, a kökény jelenléte tehát a szilvafákra nézve közömbös.

A betegség oka az *Exoascus pruni* Fuckel (*Taphrina pruni* Tul.) nevű gomba. A beteg szilvák sárgás-szürke bevonata csupa apró, merőlegesen álló, zsákalaku, szintelen tömlőcskéből áll, a melyek együttesen a gomba termőrétegét alkotják. A tömlők közvetlenül a felbőr alatt fakadnak és azt áttörik. Minden tömlőben 6—8 spóra fejlődik, a melyek a szétpattanó tömlőkből kiszóródva a gombát terjesztik. A gomba szálai a szilva husán és szárán át az ágakba is hatolnak. Itt a gomba éveken át életképes marad tavaszkor a virágnyeleken át a magházig terjed és azt fertőzteti. A gomba által a fejlődő gyümölcsre gyakorolt inger okozza a rendellenes fejlődést. A betegség fejlődését egyébiránt az időjárás nagyon befolyásolja. A nedves időjárás kedvez neki, a száraz nem.

A védekezésnél a gyümölcsfák permetezése bordói lével stb., ha a gomba már az ágakban is megfészkelte magát, teljesen hatástalan. A védekezés eszközei a következők:

1. Azokat a szilvafákat, a melyeken a táskásodás már mutatkozott, évenként májusban és június hó első felében meg kell figyelni, hogy jelentkeznek-e táskaalaku gyümölcsök.

2. Ahol csak elvétve mutatkozik egy-egy táskás szilva, azokat le kell szedni és elégetés vagy elásás által ártalmatlanná kell tenni.

3. Mindazokat az ágakat, a melyeken nagyobb számú táskás szilva nőtt, le kell nyesni és el kell égetni.

4. A közelben élő *Prunus padus*-t hasonlóan kell kezelni, vagy teljesen el kell távolítani, ha a betegség rajta is mutatkozik.

5. Az *Exoascus* által megtámadott szilvafákról nem szabad oltványokat venni.

6. Ha ezek a rendszabályok különös körülmények folytán nem vihetők keresztül és a betegség a gyümölcstermést évről-évre tetemesen apasztja, akkor nem marad más hátra, mint a szilvafák helyett más gyümölcsfákat ültetni.

Eladó Erdészeti Lapok. Az Erdészeti Lapok teljes évfolyamai 1883-tól kezdve 1904-ig bezárólag 80 K-ért kaphatók. Czim a kiadóhivatalban tudható meg.

Az Erdészeti Rendeleték Tára XXIV. évfolyama, a mely az 1904. évben megjelent közérdekű erdészeti rendeleteket és közgazgatási bírósági döntvényeket tartalmazza, megjelent. Kapható az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatala útján (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) Ára az egyesület tagjai részére 1 K 50 fillér, másoknak 2 K 40 fillér. Az Erdészeti Rendeleték Tára 45 fillér postaköltség beküldése esetén bérmentve küldetik.

Halálozás. Neuschloss Marcell, hazánk egyik legkiválóbb faiparosa, az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja, f. hó 8-án rövid szenvedés után meghalt. *Béke hamvaira!*

